

культура

№ 10 (4478)
9 березня, 2012 рік

і життя

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

www.uaculture.com

АКТУАЛЬНО > с. 3

НА ЗАСІДАННІ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ «СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ»

МУЗИКА > с. 7

ЮВІЛЕЙ ЛЕСІ ДИЧКО

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ > с. 9

ЯВОРІВСЬКА ІГРАШКА – ЗАБАВКА

ДУМИ МОЇ, ДУМИ...

Художник Олег ШУПЛЯК

Столична афіша з 12 по 18 березня 2012 року

с. 14

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!.. Знать, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть меж люди!*

Т. Г. Шевченко

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

Щорічно з приходом весни Україна відзначає Шевченківські дні. 9 березня минає 198 років із дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

Ім'я Великого Кобзаря є найвизначнішим в історії України. Слово його було ознакою національного відродження, утвердження української нації, її надією на кращі часи. Служінню рідній Україні Шевченко присвятив своє палке слово, щире серце, своє життя. Його творчість пройнята любов'ю до Батьківщини, до рідного народу. Саме Шевченків «Кобзар» започаткував новий етап у розвитку української літератури і мови, а живописна і граверська творчість Тараса Шевченка стала визначним явищем не тільки українського, а й світового мистецтва.

«Він був сином мужика і став володарем у царстві духу. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він вказав нові і світлі шляхи професорам і книжним ученим. Отакий був і є для нас, українців, Тарас Шевченко», – так сказав про Великого Кобзаря видатний Іван Франко.

Найбільше характеризує геніального поета, найяскравішу постать української культури могутнє ліричне обдарування, неперевершеність його глибоко національного таланту. Близьке до народної творчості, його слово вирізняється простотою і поетичною грацією.

Життєвий шлях Тараса Григоровича – це подвиг, перед яким варто схилити голову. Сирітство, поневір'яння в наймах, жодної рідної душі поруч. Із сорока семи років життя поет провів двадцять чотири роки у кріпацтві, десять – на засланні, а решту – під наглядом жандармів.

10 березня 1861 року Шевченко помер. На кошти друзів його спочатку було поховано на Смоленському православному кладовищі в Петербурзі. Уже через два місяці, згідно із заповітом, його останки перевезено в Україну і перепоховано на Чернечій горі біля Канева.

В Україні постать Шевченка означила підвалини української культурної ідентичності.

Великий Кобзар любив свій народ, свою Батьківщину, цінував рідні традиції. Його творчість є неоціненним внеском в українську культуру, що досі залишається стимулом до розбудови національних цінностей держави.

У КИЄВІ ПРЕДСТАВЛЕНО ПРОГРАМУ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА «КУЛЬТУРА»

5–6 березня в рамках реалізації Програми Східного партнерства «Культура» в Києві відбувся міжнародний семінар за участю представників проектів, які отримали гранти від Європейського Союзу.

Це перший семінар, організований Бюро моніторингу та інституційного розвитку Програми Східного партнерства «Культура», на який запрошено представників 15 проектів, Європейської комісії та представництв Європейського Союзу в Україні, Білорусі, Вірменії та Грузії. Загальна сума грантів, виділених Європейським Союзом на їхню реалізацію, становить 8,2 млн євро.

Під час міжнародного семінару представлено Програму Східного партнерства «Культура», яка є першою програмою співпраці у сфері культури між Європейським Союзом та шістьма країнами Східного партнерства: Азербайджаном, Білоруссю, Вірменією, Грузією, Молдовою та Україною. Також відбулася презентація 15 проектів, що відібрані Європейським Союзом у рамках Програми Східного партнерства «Культура».

На відкритті міжнародного семінару заступник міністра культури України Тимофій Кохан зачитав

вітання міністра культури України Михайла Кулиняка організаторам, учасникам та гостям заходу.

«Сподіваюсь, що відібрані Європейською комісією проекти сприятимуть поширенню інформації про найвидатніші досягнення у сфері культури країн Східного партнерства, – йдеться у вітальному слові Михайла Кулиняка, – нададуть можливість всебічно проаналізувати стан та перспективи розвитку культурної політики цих країн, а також відкриють нові можливості для співпраці між країнами Центральної та Східної Європи.

Я дуже вдячний керівнику проекту Бюро моніторингу та інституційного розвитку Програми Східного партнерства «Культура» Лучіано Глоору, а також усім співробітникам бюро за чудову організацію заходу.

Хотів би також висловити побажання, щоб майбутні проекти залишили помітний внесок у розбудову культурної сфери як України, так і інших країн-учасниць Східного партнерства.

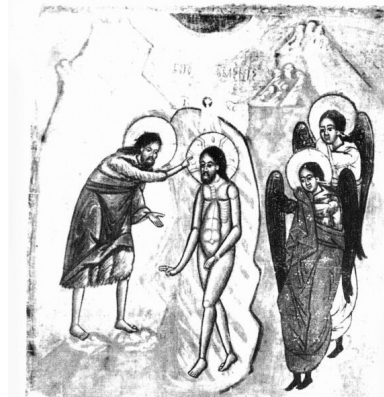
Упевнений, що саме культурний вимір нашого співробітництва сприятиме кращому розумінню між Україною та європейською спільнотою».

В УКРАЇНУ ПОВЕРНУТО РАРИТЕТНУ ІКОНУ XVI СТОЛІТТЯ

28 лютого 2012 р. із Нідерландів в Україну повернувся безцінний твір сакрального мистецтва другої половини XVI ст. – ікона «Хрещення Ісуса у річці Йордан», яку було викрадено у 1984 році зі Львівського музею українського мистецтва (сучасна назва – Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького).

У результаті зухвалої крадіжки у 1984 році з фондосховища цього музею було викрадено 22 ікони XV–XVIII ст. Безцінні ікони було вивезено за кордон, і частину з них продано. На той час вдалося повернути дев'ять ікон, доля тринадцяти залишалася невідомою.

Подальша тривала робота Міністерства культури України та Державної служби контролю за переміщенням культурних

цінностей через державний кордон України щодо розшуку викрадених раритетів увінчалася успіхом.

Ікону «В'їзд Христа до Єрусалима» XVI ст. було знайдено та у 2003 році повернено в Україну Урядом Федеративної Республіки Німеччина. Ікони «Покрова Богородиці» середини XVI ст. та «Розп'яття

з пристоячими» XV ст. передані в дар Україні московськими колекціонерами у 2011 році.

За сприяння Нідерландського інституту Східного християнського мистецтва «Одигія» прокладено шлях додому ще одному твору сакрального мистецтва. На початку 2011 року Інститут придбав ікону «Хрещення Ісуса у річці Йордан» у її тодішнього власника та виявив бажання подарувати Україні цей раритет.

Передача цієї пам'ятки іконопису другої половини XVI ст. українській стороні відбулася 27 лютого 2012 року у приміщенні Посольства України в Королівстві Нідерланди у м. Гаага.

Урочисту презентацію ікони планується здійснити наприкінці березня цього року, у Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького.

УРЯД СХВАЛИВ ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО КОНЦЕПЦІЮ ДЕРЖАВНОЇ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»

Кабінет Міністрів на своєму засіданні схвалив проект Закону України «Про Концепцію державної етнонаціональної політики України». Законопроект розроблено Міністерством культури на виконання Указу Президента України № 615/2010 від 14 травня 2010 р. «Про додаткові заходи з облаштування кримських татар, інших осіб, депортованих за національною ознакою, та їх нащадків, які повернулися чи повертаються на постійне місце проживання в Україну».

Законопроект передбачає визначити на законодавчому рівні основні принципи, мету та завдання державної етнонаціональної політики. У проекті державна етнонаціональна політика розглядається як складова політики держави, спрямована на створення умов, що необхідні для гармонійного розвитку української нації, корінних народів і національних меншин України, та передбачає застосування ефективних механізмів консолідації усіх етнічних складових українського суспільства.

Базисом такої політики є дії держави із забезпечення потреб етнічних спільнот, створення умов для їх вільного, самостійного, ініціативного розвитку, з урахуванням необхідності імплементації європейських стандартів, рекомендацій ОБСЄ та інших повноважних міжнародних інституцій у сфері регулювання міжетнічних відносин.

Закріплені Концепцією основні принципи та мета державної етнонаціональної політики становлять дороговкази, що у поєднанні із чітким понятійним апаратом дозволятимуть прогнозувати удосконалення законодавства у сфері регулювання етнонаціональних відносин, забезпечення в Україні конституційних прав людини та проведення послідовної державної етнонаціональної політики, що відповідатиме тенденціям розвитку суспільства та новітнім викликам, що перед ними постають.

Передбачені Концепцією завдання державної етнонаціональної політики потребують ефективного механізму їх реалізації, для чого проектом визначаються основні напрямки етнонаціональної політики у різних сферах суспільного життя та закріплюються складові частини механізму її реалізації.

Прийняття Закону України «Про Концепцію державної етнонаціональної політики України» дозволить створити підґрунтя для вдосконалення державної етнонаціональної політики, що орієнтована на демократичні європейські цінності, здатна адекватно й ефективно реагувати на зміни в етнополітичній ситуації, пов'язані з процесами глобалізації, а також сприятиме консолідації українського суспільства, зміцненню стабільності та міжнаціональній згоді в Україні.

ПИТАННЯ, РОЗГЛЯНУТІ НА ЗАСІДАННІ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «СОФІЯ КИЇВСЬКА»

Першого березня відбулось засідання наглядової ради Національного заповідника «Софія Київська», на якому обговорювався стан вивчення і збереження пам'яток «Софії Київської»

На засіданні академік Петро Толочко навів кричущі факти безгосподарності, недбальства з боку керівництва заповідника.

Члени наглядової ради оприлюднили на засіданні той «спадок», що дістався Мінкульту від діяльності дирекції «Софії Київської»: пам'ятки та об'єкти культурної спадщини заповідника дотепер не внесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, що послаблює їхній юридичний захист; у заповіднику відсутні плани проведення науково-дослідних та реставраційних робіт; протизаконно було виконано демонтаж фрескового розпису в інтер'єрі Софійського собору... Перелік такої «некультурної спадщини», на жаль, можна продовжувати й продовжувати.

– А всі ці виправдання, які керівництво заповідника розміщує на своєму сайті, – каже заступник

Засідання наглядової ради Національного заповідника «Софія Київська»

директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Віктор Вечерський, – не витримують жодної критики.

На думку професора Лариси Скорик, яка, як на мене, підбила підсумок дискусії, сумний фінал цілком

закономірний, адже керівництво, яке прибрало до рук «Софію», рішення ухвалило одноосібно.

Власне не для з'ясування стосунків зібралися поважні науковці. Рішення, вироблені під час зустрічі, допоможуть усунути недоліки.

На засіданні наглядової ради також ставилося питання «Про підготовку об'єктів національного заповідника «Софія Київська» до роботи в умовах проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012 (доповідач Кириленко В. В.).

ІЗ ДОПОВІДІ ВІКТОРА ВЕЧЕРСЬКОГО «СТАН ВИВЧЕННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «СОФІЯ КИЇВСЬКА»

На виконання Указу Президента України від 08.04.2011 № 413 «Деякі питання Національного заповідника

«Софія Київська» відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.06.2011 № 552 зазначений заповідник передано до сфери управління Мінкультури у вересні 2011 року.

Під час аналізу діяльності закладу Міністерством культури були виявлені серйозні недоліки в роботі дирекції заповідника і навіть порушення законодавства України у сфері охорони культурної спадщини.

Міністерство культури й надалі контролюватиме роботу своїх підвідомчих установ, особливо музеїв і заповідників, які мають справу з культурним надбанням, що належить не лише українському народові, а й

усьому людству. Фінансуючи ці заклади, держава має право вимагати від них ефективної роботи. Той, хто не зможе відповідати вимогам високого професіоналізму та сучасного музейного менеджменту, має поступатися місцем тим людям, які хочуть і вміють працювати ефективно.

Із метою забезпечення належних умов збереження Софійського собору, як об'єкта культурної спадщини України, внесеного до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, необхідно забезпечити:

– у місячний термін – підготовку і внесення на розгляд Плану науково-дослідних та ремонтно-реставраційних робіт на 2012–2015 роки;

– протягом 2010 р. – внесення всіх об'єктів культурної спадщини заповідника до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

– протягом 2012–2013 рр. – розроблення Плану організації території заповідника;

– протягом 2013 р. – розроблення Плану управління (менеджмент-плану) ансамблем споруд Софійського собору як об'єктом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Для поліпшення діяльності закладу необхідно опрацювати питання оптимізації структури адміністрації заповідника та проведення атестації працівників.

РІШЕННЯ наглядової ради Національного заповідника «Софія Київська»

01 березня 2012 р.

Інформація Департаменту культурної спадщини і культурних цінностей Міністерства культури України про стан вивчення і збереження пам'яток Національного заповідника «Софія Київська».

Взяти до уваги інформацію Департаменту культурної спадщини і культурних цінностей Міністерства культури України про стан вивчення і збереження пам'яток Національного заповідника «Софія Київська».

Підтримати рішення Міністерства культури щодо визнання незадовільною роботу генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» Куковальської Н. М. та розірвання з нею контракту і звільнення з посади в перший робочий день після завершення її тимчасової непрацездатності.

Звернути увагу дирекції Національного заповідника «Софія Київська» на неприпустимість ігнорування законодавства з охорони культурної спадщини.

Доручити дирекції Національного заповідника «Софія Київська» забезпечити:

– у місячний термін — підготовку і внесення на розгляд Плану науково-дослідних та ремонтно-реставраційних робіт на 2012–2015 роки;

– протягом 2012 р. – внесення всіх об'єктів культурної спадщини заповідника до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

– протягом 2012–2013 рр. – розроблення Плану організації території заповідника;

– протягом 2013 р. – розроблення Плану управління (менеджмент-плану) ансамблем споруд Софійського собору як об'єктом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;

– протягом 2012 р. внести пропозиції щодо оптимізації структури адміністрації заповідника та проведення атестації працівників.

Про підготовку об'єктів Національного заповідника «Софія Київська» до роботи в умовах проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

Рекомендувати дирекції Національного заповідника «Софія Київська» опрацювати і подати на затвердження План заходів з підготовки об'єктів Національного заповідника «Софія Київська» до роботи в умовах проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012. У Плані заходів особливу увагу звернути на:

– забезпечення неухильного виконання заходів щодо збереження Софійського собору та інших об'єктів заповідника від руйнівної дії атмосферних опадів;

– благоустрій території заповідника;

– підготовку об'єкта «Золоті ворота» до безпечної експлуатації у весняно-літній період із усуненням недоліків, які виявилися після завершення реконструкції 2007 р.

Рекомендувати Міністерству культури розглянути питання щодо посилення керівництва закладом.

Листи із вічності

У приміщенні філіалу Київського національного музею російського мистецтва «Дитяча картинна галерея» – легендарному «Шоколадному будиночку», – пройшла персональна виставка фотографа Віталія Розвадовського. Посмертна: наприкінці листопада минулого року найкращого, за відзовами навіть більшості колег, сучасного українського майстра репортажного фото було вбито. Віталію виповнилося лише 30 років...

Віталій Розвадовський

Світлина фотографа вирізняється з-поміж інших м'якою іронією

На виставці представлені найкращі роботи фотографа за 10 років творчості – від першого дня у журналістиці до останнього репортажу. Понад 100 світлин є справжнім дзеркалом нашого часу, адже до об'єктиву Віталія потрапляли видатні політичні діячі, чиновники й митці, учасники народних гулянь, акцій протесту

та парламентських бійок. Героями виставки стали усі президенти незалежної України, у несподіваних ракурсах відвідувачі мали змогу побачити багатьох політичних персонажів. Манері Віталія Розвадовського притаманна добра іронія, проте без сарказму. Тож свого часу на вихід власних

фотопортретів за підписом Віталій Січень (один з найуживаніших творчих псевдонімів фотографа) у різних українських ЗМІ політики – всі ми люди! – чекали не без хвилювання. На посмертну «персоналку», яка перетворилася на остаточне громадське прощання із талановитою, молодою та

сповненою сил людиною, без офіційної помпи завітали Сергій Тігіпко і Віталій Журавський, Ганна Герман, Юрій Павленко, Олександра Кужель, Павло Жебрівський та інші представники влади і депутатського корпусу. А влаштувати експозицію, фото на яку відбирали друзі та родина Розвадовського, за словами організаторів, вдалося не в останню чергу завдяки всебічній допомозі президента Леоніда Кучми.

За життя Віталій Розвадовський співпрацював з низкою провідних національних видань, таких як газета «2000», журнали «Forbes», «Weeky.UA», фотоагенція «PHL», газета «Економические известия», журнал «Профиль». Його архів нараховує тисячі репортажів, інтерв'ю та студійних фотосесій. У день похорон фотографа кілька провідних вітчизняних видань саме вийшли з фотографіями його авторства на обкладинках – або, згідно редакційному плану, надрукували його фоторепортажі. Останні, посмертні... Хай буде земля пухом, Віталію!

Х-файли Анатолія Варварова

У столичній «Галереї Ра» – черговий бенефіс учасника легендарної худгрупи «Художники з Олегівської». Цього разу на вул. Богдана Хмельницького представили персональну виставку живопису одного з «батьків-засновувачів» об'єднання Анатолія Варварова Painting Files

«Мене вражає мить, що дає бажання нанести фарби на полотно і зберегти бажання, мрії, миті, емоційний і фізичний світ. Написати, перетворити в такий живописний файл для себе на згадку, для історії», – каже Анатолій Варваров. І «задня історія» пише полотна яскраві, немов сонячний берег у розпал сезону, наприклад, у лагідному Коктебелі. І пізнавані з першого погляду.

Миттєвість. 2010

«Живопис київського художника Анатолія Варварова дозволяє глядачеві переживати знову і знову незабутні миті минулого. Фігури на площині полотна живуть своїм життям. І зовсім не обов'язково називати їх імена і визначати споріднені стосунки. Важливо, сприймаючи силуети Великих і Маленьких людей, відчути їхній позачасовий зв'язок із землею, небом і сонцем», – коментує варварівський живопис «літописець» худгрупи, мистецтвознавець Ольга Коновалова.

«Обливаючи» своїх персонажів яскравими, насиченими фарбами, художник надає глядачеві можливість не лише «пригадати все» – минуле літо і щасливий час дитинства. Він відкриває себе. І в цьому відкритті на поверхні – любов до людей, близьких і незнайомих, спостережливість, щирість відчуттів. А в глибині – емоційна пам'ять усього життя. Саме цей глибокий тон внутрішнього світу митця визначив його життєвий шлях: від Дніпропетровського художнього училища і Національної академії образотворчих мистецтв до авторських творчих проєктів. Ці фундаментальні життєві віхи

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Анатолій Варваров народився у м. Кременчуг (Полтавська область) в 1967 році. Закінчив Дніпропетровське художнє училище ім. Є. В. Вучетича (1983–1987), Національну академію образотворчих мистецтв і архітектури (1990–1996). У 1999-му отримав категорію художника-реставратора. Живе і працює в Києві.

Учасник республіканських художніх виставок.

Торкання до мрії. 2012

підтримувала й пристрасть Варварова до подорожей. Так в творчості майстра об'єдналися емоційність живописця, зосередженість реставратора і філософія мандрівника, для якого світ здається грандіозним кольоровим панно, яке допомагає пізнати всі грані буття.

«Насиченість палітри Анатолія Варварова змінюється від полотна до полотна: густий синій в силуеті людини, що напружено йде стежиною, переходить у відблиски блакитного на хлопчика, який грає з дельфіном. Червоний як сигнал тривоги для того, хто пливе до рятівного круга – і пастельно-рожевий нескінченності для чайки, що летить. Складні поєднання контрастних плям, їх своєрідна «вплавленість» і легкість створюють декоративні поверхні, які змушують глядача зупинитися, вдивлятися і знаходити в своїй пам'яті стани, здавалося би, зовсім втрачені» (Ольга Коновалова).

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Хай все бринить у мажорі!

Таке побажання висловила відома українська композиторка Леся Дичко, вітаючи з 70-річчям народного артиста України, лауреата рейтингу «Золота фортуна», професора Національної музичної академії України імені Петра Чайковського, головного диригента Академічного оркестру народної та популярної музики Національної радіокомпанії України Святослава ЛИТВИНЕНКА

Урочистий вечір з нагоди ювілею митця відбувся у Великому залі НМАУ. Було море людей, усмішок, квітів, подарунків, пролунало багато теплих слів. Колегу віншував ректор Академії, де Святослав Іванович викладає вже майже двадцять років, народний артист України, доктор мистецтвознавства Володимир Рожок. Від імені Вченої ради він вручив ювілярові орден «За заслуги у розвитку музичної культури України» і сказав, до речі, що невдовзі видатний музикант отримає й урядову нагороду.

Від Національної спілки композиторів виступила Леся Дичко, яка наголосила: «Сучасні українські композитори завдячують Святославу Литвиненку і його чудовому колективу сотнями музичних прем'єр!»

Тридцять вісім років життя віддав ювіляр Національній радіокомпанії України, дав тисячі концертів, записав у золотий фонд радіо понад чотириста творів. Як майже в один голос промовили перший заступник генерального директора НРУ Анатолій Табаченко й директор Об'єднання художніх колективів «Музика» Володимир Шейко, Святослав Іванович просто випромінює радість. Їх підтримав і директор «НАТО» – так жартівливо називають Національний академічний театр оперети – Богдан Струтинський: «Свято заковане вже в самому імені Свято-слав. А ви ще й Людино-слав – найкращий зразок інтелігентності,

Вітання з 70-річчям народного артиста України Святослава Литвиненка

щирості, розуму й таланту» (нагадаємо, що С. Литвиненко певний час також працював у цьому театрі).

Прозвучало чимало інших привітань. «Винуватець» слухав їх, скромно опустивши долу очі й ніби ніякові, дякуючи друзям за щирі любов і повагу. Але коли ставав за диригентський пульта, виконуючи концертну програму – одразу змінювався, неначе крила виростили за плечима!

А послухати, повірте, було що. Грандіозна концертна програма включала класику й сучасну музику, вокальні та інструментальні твори, опуси зарубіжних і українських композиторів, народні пісні й старовинні романси... Дві з половиною години промайнули, як мить!

Коли наступного дня, зустрівши Святослава Івановича на іншому концерті, я підійшла до нього з привітаннями, він несподівано зізнався: «Знаєте, страшенно боявся, щоби люди не заскучали або не заснули...» У цьому він весь. Завжди думає насамперед про людей, творчість, музику.

Та хіба можна було навіть помислити про сон, коли з Академічним оркестром народної та популярної музики Національної радіокомпанії співали такі неперевершені вокалісти, як народні артисти України Ігор Борко, Сергій

Магера, Василь Бокоч, Тарас Штонда, заслужені артистки України Марія Ліпінська, Ірина Семененко, Анжеліна Швачка, Наталія Николаїшин, молоді майстри Зоя Рожок, Тамара Ходакова. Вразили й віртуози-інструменталісти Олесь Журавчак (українські народні духові інструменти), Андрій Ільків (труба), Олексій Коломоєць (баян), Роман Стефанів і Володимир Польовчик (цимбали).

Щемливу ноту привніс у свято виступ Народного хору імені Станіслава Павлюченка Національного університету культури і мистецтв (художній керівник і головний диригент – Олена Скопцова), нагадавши ювілярові й усім присутнім про втрату чудової людини і видатного музиканта, чиє ім'я нині носить колектив. Та завершальне «Многоліття» у виконанні хору, оркестру і соліста (Василь Бокоч) знову повернуло дійство у піднесено-урочисте річище.

Насамкінець пригадуються слова ведучої концерту, заслуженого журналіста України Олеси Білаш, котрі, на мою думку, якнайкраще підходять до образу Святослава Литвиненка: «Якщо людина талановита, то талановита в усьому». Тож здоров'я, щастя, нових творчих звершень Вам, дорогий наш Святославе Івановичу! Многая літа!!!

Ольга ГОЛИНСЬКА

З історії гімну компанії «Артем»

Знайомство і співпраця артемівців із незабутнім співаком, народним артистом СРСР, народним артистом України Юрієм Богатіковим, якому нині виповнилося 80 років, відбулося пам'ятного 2002-го

У березні в Національному палаці «Україна» Юрій Йосипович відпрацював концерт на честь свого 70-річчя. Вийшов на сцену, озирнувся на плакат «Юрію Богатікову – 70», махнув рукою, ніби не вірячи. Він тоді вже був хворий і дві години імпрези фактично стояв на одній нозі – друга набрякла. Але зал цього не помітив, викликав на сцену ще й іще...

А у травні 2002-го завод імені Артема готувався відзначити свій 110-річний ювілей. До цієї дати композитор Юрій Шевченко і поет Олександр Вратарьов створили пісню «Ти наша доля – «Артем»». І несподівано для нас, заводчан, автор віршів сказав, що не може довірити твір нікому, окрім Кобзона чи Богатікова. Саме Юрій Йосипович уперше

виконав гімн заводу під час святкового концерту, що відбувся у Міжнародному центрі культури і мистецтв (колишній Жовтневий палац).

Коли Юрій Богатіков заспівав «Артем, Артем, Артем» – заводу рідного марка», у людей на очах з'явилися сльози. Ті, кому було присвячено твір, стоячи аплодували виконавцеві вже з перших рядків приспіву. Тричі викликали «на біс». Далі на сцену вийшов президент холдингової компанії «Артем» Олександр Качура, поклав співакові руку на плече, й вони вже вдвох, підтримані всім залом, проспівали цей закличний рядок.

Після виступу Юрій Богатіков зауважив: «Шкода, що нині так мало пишуть пісень про робітничий клас, людей праці». На жаль, це було його останнє прем'єрне виконання. 8 грудня 2002 року Юрія Йосиповича не стало. А от пісня, яку він подарував артемівцям, залишилася, стала гімном колективу. І вже десять років поспіль на початку всіх офіційних культурно-масових, спортивних заходів Державної акціонерної холдингової компанії «Артем» лунає гімн, який містить часточку світлої пам'яті про видатного артиста.

У 2003 році компанія «Артем» випустила компакт-диск із піснями у виконанні Юрія Богатікова. Його назва – слова з артемівського гімну: «С тобою вчора і завтра...» – і річ тут не лише у безсумнівній вірності артемівців рідному заводу. Це також наша данина шані й пам'яті людини, яка стала мистецьким речником робітничого класу.

Олександр КЕЛЬН,
голова профкому ДАХК «Артем»

ЯСКРАВА ОСОБИСТІСТЬ

Цьогоріч 14 березня святкує свій ювілей директор Самбірської ЦБС Львівської області Надія Йосипівна Фетісова.

Природа наділила Надію Йосипівну яскравою українською зовнішністю, доброзичливим характером, чесним і відкритим серцем, творчим розумом, енергією, великим працелюбством. Пані Надія – чуйний і дбайливий керівник. У скрутні економічні часи її зусиллями збережені всі бібліотеки й філіали ЦБС, всі бібліотечні кадри. З її приходом робота Самбірської районної ЦБС значно поживилась завдяки постійним пошукам та впровадженню нових форм і методів у роботу з читачами. Також Надія Йосипівна у 80-х роках створила перший в Україні літературно-бібліотечний театр і протягом 25 років є незмінним його режисером і виконавцем провідних ролей. Усі вистави, в яких грає Надія Йосипівна, – уроки справжнього майстра.

Надія Йосипівна Фетісова неодноразово нагороджувалась Почесними грамотами обласної державної адміністрації, нагороджена Почесною грамотою Міністерства культури і туризму, Подякою Львівської обласної організації профспілки працівників культури, Подякою голови Львівської обласної Ради, Відзнакою «90-річчя від дня проголошення Західно-Української Народної Республіки». У 2010 році Всеукраїнським громадським товариством «Бойківщина XXI століття» нагороджена Почесною грамотою та поіменована достойником «Золотого фонду Бойківщини».

А цього року указом № 27/2012 Президент України нагородив своєю відзнакою – ювілейною медаллю «20 років незалежності України»: ФЕТІСОВУ Надію Йосипівну – директора Самбірської районної централізованої бібліотечної системи за вагомі особисті заслуги у державотворчій, соціально-економічній, культурно-освітній діяльності, сумлінне і бездоганне служіння українському народові і з нагоди Дня Соборності та Свободи України.

Цей рік для Надії Фетісової особливий – ювілейний.

Уся громадськість Львівщини бажає Вам, дорога Надіє Йосипівно, аби доля ще багато років щедро дарувала Вам щастя, здоров'я і благополуччя!

Любов СТАШКО

НОВИНИ

ПАМ'ЯТАЄМО!

Багаторічним читачам журналу «Музика» добре відоме ім'я музикознавця, заслуженого діяча мистецтва України, лауреата кількох музично-театральних премій, серед яких і премія СТД «Київська пектораль», Едуарда Яворського. Понад тридцять років (з 1970-го) він очолював часопис і доклав багато зусиль для становлення і популяризації видання.

Едуард Никифорович народився 8 червня 1928 року. Закінчив Київську консерваторію по класу віолончелі, був солістом, оркестрантом, викладачем. До музикознавчої діяльності долучився пізніше – у тридцятирічному віці, коли обійняв посаду головного редактора музичних програм Республіканської студії телебачення. Пізніше працював у репертуарно-редакційній колегії з музики Міністерства культури УРСР, був заступником директора з творчих питань Київського театру опери та балету імені Тараса Шевченка.

Як головний редактор журналу «Музика», сприяв формуванню музично-критичної думки в Україні. Завдяки його зусиллям побачило світ безліч публікацій українських музикознавців, які висвітлювали широкий спектр подій, проблем музичного життя країни. Нині це, як і статті самого Едуарда Яворського, – безцінний інформаційний скарб, невичерпне джерело для дослідників, культурологів і просто шанувальників української музичної культури.

У творчому доробку музикознавця є й окремі видання – «Віталій Губаренко», «Зоя Христинич», «Оскар Сандлер» (разом із М. Михайловим), «У світлі рампи», «Зоряний шлях Національної філармонії України» та інші. Едуард Яворський – автор лібрето багатьох опер, балетів, оперет, мюзиклів українських композиторів, зокрема «Камінний господар» Віталія Губаренка, «Вернісаж на ярмарку» Віталія Кирейка, «Балада про хлопчаків» Костянтина Мяскова, «Північна казка» Ігоря Ковача та інших.

Діяльність митця була вельми багатогранною. Він – один із небагатьох, хто мав членство одразу в чотирьох національних творчих спілках України: всеукраїнської музичної, композиторів, журналістів і театральних діячів.

Кілька днів тому палке серце Едуарда Яворського перестало битися. Редакція журналу «Музика» і Національне газетно-журнальне видавництво висловлюють глибоке співчуття рідним і близьким Едуарда Никифоровича. Це непоправна втрата для всієї української музичної культури. Йому було неповних 84...

Ольга ГОЛИНСЬКА

Скажіть, чи чарівна нова музика? Так, чарівна!

Знавці творчості Володимира Рунчака, напевно, зрозуміли алюзію на епатажну назву одного із творів композитора («Скажіть, чи чарівна флейта? Так, чарівна»). Але застосовано її не заради гри в слова. Йтиметься про адекватне сприйняття сучасного мистецтва, яке не кожен наважиться назвати чарівним

Засніжений і морозний Харків у лютому вітав композитора і диригента Володимира Рунчака, який провів серію авторських концертів. Звучала камерна та симфонічна музика, до речі, написана досить давно (30 років для «нової музики» – майже вічність), але вона, як виявилось, не втратила новизни.

Для колег Володимир Рунчак – один із тих, хто відкриває нові горизонти. Саме цим – відкриттям – творчість відрізняється від ремесла. «Його музика може подобатися чи не подобатися, але не залишає байдужим», – сказав після концерту композитор Віктор Мужчиць. Повний зал показав сталу тенденцію: з кожним приїздом Володимира Рунчака до Харкова кількість шанувальників його таланту збільшується.

Важливо, що ці імпрези – доволі «робочі», адже головний принцип концертної серії «Нова музика в Україні» – регулярне ознайомлення слухачів країни (та зарубіжжя) з творами сучасних композиторів.

Перший концерт, що проходив у Камерному залі Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського, складався з камерних творів, які виконали студенти цього вузу (Є. Балабанов, Д. Новицький та Є. Попов, П. Архипенко, С. Калінін, В. Утленко) й гості з Одеси – Георгій Коч (баян) і Наталія Чупріна (фортепіано).

Студенти обирали твори Володимира Рунчака самі, автор почув їх уперше вже в концерті. «Насамперед, – говорить композитор, – я хочу подякувати їхнім педагогам: Ігорю Снедкову, Гаррію Абаджяну, Вікторові Чурикову. Насправді, далеко не кожний викладач прагне, щоб у його класі грали сучасні твори. І я повністю задоволений молодими музикантами: на рівні було все – від техніки до емоцій».

Прозвучали композиції, які вже стали своєрідною «класикою» і добре відомі серед виконавців. Так, «Ното ludens», написаний приблизно двадцять років тому для флейти, нині існує в трьох версіях (для саксофона, кларнета і флейти), котрі (всі три) є обов'язковими у програмах багатьох конкурсів.

Узагалі серія «Ното ludens» наразі складається з десяти п'єс. За словами автора, він ішов шляхом, близьким до того, який свого часу обрав Лучано Беріо (так звані «секвенції Беріо»), коли пишеться твір для соліста-віртуоза, який не так швидко грає, як знає всі сучасні новітні засоби й прийоми звукової виразності. Перший опус було створено для музикантів із Мюнхена. І спочатку ідея була традиційна – людина, яка грає на інструменті. Але потім, десь від «Ното ludens IV» для голосу, що звався «Ното organs» («Людина, що

Володимир Рунчак

молиться»), і далі, у «Ното ludens V» під назвою «Інтер'ю з заїкою, або шість хвилин "в трубу" для труби» презентувалася вже не просто гра на інструменті, а також гра філософська, інтелектуальна.

«Зошит фаготиста» був написаний на першому курсі консерваторії (30 років тому) і саме через нього автора не перевели з виконавського на композиторський факультет! А от зараз цей твір є обов'язковим на конкурсах імені Володимира Антонова (травень, 2011), імені Михайла Списака (Польща), його охоче опановують молоді музиканти. «Ті новаторські засоби, – поділився враженнями Євген Попов (фагот, Харків), – сьогодні вже стали традиційними. Це, наприклад, розщеплення звука (пізніше такий самий прийом використав у Концерті для фагота Левко Колодуб), часта зміна розмірів, ритмів, чвертьтоновість тощо».

Підкорив слухачів і Концерт для саксофона (виконавець – Євген Балабанов) – теж консерваторський твір. Тоді, як каже композитор, він не ставив перед собою завдань змінити форму. Але в чотиричастинному концерті є достатньо складних прийомів: приміром, гра на інструменті й одночасне відтворення звука голосом (досить непроста техніка, володіння якою вимагає сучасний репертуар) чи різнобарвна стилістика (так, у третій частині після соло ударних треба враз перейти на джазовий свінг). Виконавець, до речі, трохи «академізував» звук, але зробив це дуже тонко.

Щодо віртуозних «Портретів композиторів» (виконавець – Павло Архипенко), то вони вже є звичними у репертуарі баяністів і не потребують жодних коментарів. А щодо «Messa di requiem» для баяна та Симфонії для баяна з оркестром «Страсті за Владиславом», навпаки, коментарі не зайві. Деякі роз'яснення дали в інтерв'ю сам Володимир Рунчак і виконавець Георгій Коч:

Володимир Рунчак:

– «Messa di requiem» і «Страсті» були написані в консерваторський період, але я їх не показував викладачам. Не можна було показувати. Зараз меса виконується більш-менш часто, і я ніколи не міг подумати, що вона стане такою затребуваною. Мені

незручно про власний твір говорити, але він дуже сильно «працює» – на рівні фізіології викликає доволі сильні враження. Мені він – як рана, що давно болить. Вона вже ніби й не болить, бо ти вже звик до цього болю. А для сторонньої людини, якщо ця музика насправді «поцілить», то буде боляче.

Георгій Коч:

– Уперше я почув «Messa di requiem» Володимира Рунчака на конкурсі «Кубок Кривбасу» у виконанні Сергія Грінченка. Мене цей виступ так вразив, що я знайшов ноти (а вони не видані, по руках усе ще ходить рукописний варіант), почав грати. Потім відклав і, мабуть, зробив правильно, тому що зараз я дивлюся на цю музику іншими очима. Щодо «Страстей за Владиславом», то я хотів би згадати слова відомого музиканта, баяніста Юрія Шишкіна: «Ми помиляємося, коли вважаємо, що обираємо музику, – це вона нас обирає». Так і вийшло. Я ніколи не чув її та одного разу прочитав, що є такий твір для баяна, оркестру, відеоряду, слайдшоу, рок-музикантів і групи ударних. І згодом обставини, Бог, не знаю хто чи що привели мене до цієї музики.

Цілісне враження від авторського концерту Володимира Рунчака у Харківському національному університеті мистецтв склалося завдяки вельми колоритній і цікавій музиці (шкода, що зараз композитор майже не пише для баяна) та її яскравому виконавському втіленню. Після імпрези автор зізнався, – дуже переживав, що не буде людей: «Розумієте, музиканти мають хотіти виконувати музику, а слухачі – хотіти її слухати, а не терпіти. Сумно, коли під час концерту на сцені сидить більше людей, ніж у залі. Бувало, що приходило 5–6 осіб... Робота композитора – це величезна інтелектуальна праця, душевні витрати. Коли є композитор і виконавець, а немає слухача – це колосальна трагедія. Тому я був щасливий бачити численну публіку».

Наостанок ще одна думка. У сучасному техногенному світі авторський концерт – що це, як не повернення до Людини, Особистості? І якщо найбільша радість – це спілкування, то спілкування творче – найцінніше.

Ольга НИКОЛАЄВСЬКА

Сонячний струм таланту Лесі Дичко

У Фонді сприяння розвитку мистецтв у рамках серії концертів камерної музики Music-Review Weekend нещодавно відбувся творчий вечір відомої композиторки, народної артистки України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, члена-кореспондента Національної академії мистецтв, професора Лесі ДИЧКО

Леся Дичко – яскрава зірка в сузір'ї видатних композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століть. Вона увірвалася «сонячним струмом» в українську музику 1960-х. За роки творчої діяльності майстриня написала багато: симфонії, ораторії, кантати, балети, опери, вокальні цикли, інструментальні композиції, квартети, твори для органа, хорові п'єси, обробки народних пісень, музика для кіно й мультфільмів. Окремою і дуже важливою сферою її творчості є духовна музика – літургії, хорові концерти, псалми.

Лише короткий перелік жанрових різновидів, у яких працює мисткиня, вражає. У музиці композиторки, яка народилася в Києві, звучать голоси її давніх предків із Полтавщини, серед яких були, на мою думку, і музиканти, і художники, і народні умільці з писанкарства, різьблення, вишивки. У ній ніби поєднуються дві душі – композитора і живописця. Вона так тонко відчуває колір, переносить у музичні партитури красу архітектурних споруд, – інколи здається, що їй під силу озвучити будь-який орнамент. Таке своєрідне світобачення має не кожний композитор і тому, мабуть, спектр її музичних фантазій обумовив багатомірність жанрів.

Опери «Золотослов» і «Різдвяне дійство» переносять нас у сиву давнину. Кантата «Червона калина» на народні тексти стала символом втілення у музиці патріотичної ідеї. Як згадував народний артист України Михайло Кречко, «тоді, у 1969 році, хористи "Думки" не сприймали новітнього хорового письма Лесі Дичко, і лише поступово вони навчалися на її творах сучасному хоровому інтонуванню». Підкреслимо, що саме з творами Лесі Василівни у хорове мистецтво прийшла сучасна музична мова. Михайло Кречко, Віктор Іконник, Богдан Антків, а пізніше Євген Савчук, Галина Горбатенко, Світлана Фоміних, Лариса Бухонська, Людмила Байда, Микола Гобдич та інші хормейстери зробили велику справу – хоровий доробок Лесі Дичко став важливою частиною сучасної культури України.

Повне визнання прийшло до мисткині у 1989 році, коли за ораторії «І нарекоша ім'я Київ», «Індія – Лакшмі» й кантату «У Києві зорі» її було удостоєно Національної премії імені Тараса Шевченка.

Леся Дичко – насправді видатний майстер у хоровому жанрі, тому не випадково у другому відділі камерного концерту на Фролівській виступив Муніципальний академічний камерний хор «Хрещатик» (художній керівник – Павло Струць). Прозвучали фрагменти Літургії № 2 (1990 р.), яку

Фото Сергія ПІРІВА

композиторка присвятила патріархові Мстиславу.

У доробку Лесі Василівни дві літургії: № 1 – для чоловічого хору, № 2 – для мішаного. Вона першою з українських митців звернулася до канонічних жанрів, які в радянські часи були під забороною. Її першу спробу в цій галузі – роботу над Панахидою Кирила Стеценка у 1982 році до 100-річчя від дня народження класика з текстом Дмитра Павличка – можна назвати подвигом. Леся Дичко фактично створила заново хоровий концерт і дала життя чудовому твору, на яке чекало забуття.

Вона з величезною енергією реалізовувала проекти з виконання сучасної духовної музики в церквах. А ще у 2009 році відбулася світова прем'єра концерту Артемія Веделя, який знайшов у Москві культуролог Євген Махновець (чоловік композиторки). Співпраця двох відданих українській культурі людей допомогла відродити шедевр Артемія Веделя.

Своє творче кредо Леся Василівна висловила так: «Духовність – це найбагатший скарб людини... Чудо народних інтонацій, що тисячоліттями випрацьовував наш український народ, неповторну красу Київського розспіву я хотіла поєднати з глибиною духовних текстів Біблії... Дні, коли я працювала над літургіями, були найщасливішими» (1999 р.).

Оця емоційна наповненість, молитовність відчувалась у виконанні Літургії хором «Хрещатик». Оновлений склад колективу, молоді яскраві голоси передали багатющу темброву палітру масштабного твору. Диригентові вдалося показати майстерне співставлення прийомів антифонного співу, поліфонії та величчя унісонів.

На жаль, маленьке приміщення галереї акустично не пристосоване для хорового співу, через що трохи збіднювався ефект звучання. Особливо це стосувалося епізодів, де хор співав форте. Та попри ці недоліки виконання вражало фресковістю і глибиною інтерпретації.

У першому ж відділі концерту лунала камерна музика Лесі Дичко та її учнів – Романа Горобця, Андрія Стельмаха й Надії Курінної. Вокальні цикли Лесі Василівни «Пейзажі» та «Настрої» на слова українських поетів (обидва 1980 р.) виконали лауреат Премії імені Левка Ревуцького Тамара Ходакова (сопрано)

і Наталія Королько (фортепіано). Слухачів вразила майстерність співачки й тонке відчуття як музики, так і поезії Лесі Українки, Миколи Вінграновського, Василя Стефаника. Пейзажна настроєва лірика композиторки знайшла шляхетних, вишуканих інтерпретаторів.

Композитор Андрій Стельмах, студент V курсу Національної музичної академії – талановитий онук відомого письменника Михайла Стельмаха. Він вправно виконав свою «Сонату Рахманіана» (2009 р.). Молодий автор уже написав Концерт для фортепіано з оркестром, квінтет, інші інструментальні твори. У його виступі відчувалося захоплення музикою Петра Чайковського, Сергія Рахманінова. Надалі йому варто розширити сферу творчих уподобань, бо ми живемо вже у ХХІ сторіччі.

Роман Горобець показав Сюїту на вірші японських поетів (2009 р.). Виконали її Галина Ходаківська (сопрано) й Варвара Турта. Цей композитор зараз уже працює асистентом і пише дисертацію. У його музиці втілюється заоханість у прекрасний світ Сходу. В Лесі Дичко теж є і вокальні, і хорові твори, пов'язані з японською поезією. Леся Василівна у процесі навчання багато слухає з учнями музику різних епох і стилів, знайомить їх із мистецтвом і літературою багатьох країн. Її енциклопедичні знання впливають на формування рис стилю її учнів.

Надія Курінна вже стала членом Національної спілки композиторів України. Зараз працює в Національному українському хорі імені Григорія Верьовки концертмейстером. У її доробку – опера «Пісні кохання» та інші твори. У концерті в авторському виконанні прозвучали частини з фортепіанного циклу «Образи квітів»: «Кактус», «Чорнобривці», «Лілея», «Соняшник» – яскраві музичні замальовки. Авторка, яка добре володіє інструментом, використала регістрові контрасти, специфічні технічні прийоми.

Всі учні Лесі Дичко різні, але її рука майстра і душа видатної композиторки, сонячний струм її таланту допоможуть кожному з них віднайти свій шлях у мистецтві. Концерт «Леся Дичко та її учні» – іще одна яскрава сторінка діяльності видатної української композиторки.

Галина СТЕПАНЧЕНКО

НОВИНИ

БЕРЕЗНЕВЕ ТУРНЕ

Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця не тільки відкриває талановитих виконавців, але й допомагає лауреатам удосконалювати майстерність.

Обдарованим піаністам вже аплодували в Австралії, Білорусі, Великій Британії, Греції, Єгипті, Ізраїлі, Іспанії, Італії, Китаї, Литві, Малайзії, Марокко, Нідерландах, Німеччині, Норвегії, Південній Кореї, Польщі, Російській Федерації, Румунії, Сербії, США, Туреччині, Угорщині, Франції, Хорватії, Чехії, Швейцарії, Японії. За період 1995–2011 років було проведено понад 260 концертів переможців у 29-ти країнах світу.

Співпраця конкурсу з представниками Японії має тривалу історію. Серед членів журі у 1997 році був професор Університету музики в місті Осаці Казухіко Накадзіма. Крім того, японські піаністи не раз ставали лауреатами змагання (Ріса Хіноуе, I премія, молодша група, 1997 р.; Казумаса Мацумото, III премія, середня група, 1997 р.; Юджи Кітано й Харуко Учіяма, III премія, старша група, 1997 р.; Сейко Цукамото, II премія, старша група, 1999 р.; Ногі Нарія, II премія, молодша група, 2002 р.; Кенічіро Сузукі, IV премія, старша група, 2003 р.; Ріома Такагі, I премія, молодша група, 2004 р.). Японські виконавці беруть участь у міжнародних фестивалях «Київські літні музичні вечори», «Віртуози планети», організатором яких є Дирекція конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця.

Олександра Касман

Як продовження співробітництва, навесні цього року лауреати конкурсу запрошені до Японії. Гастрольний тур співпадає з річницею аварії на Фукусімській атомній електростанції 11 березня 2011-го. Саме через ці трагічні події виступи лауреатів були перенесені на весну 2012 року.

Тож із 12 до 16 березня відбудуться концерти у Міжнародному культурному центрі в Осаці, на роляльній фабриці «Ямахи» та у «Ямаха-Гінза холі» в Токіо. Солюватимуть лауреати Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця Роман Лопатинський (I премія, середня група, 2010 р.) та Олександра Касман (II премія, молодша група, 2008 р.). Також заплановані майстер-класи відомого піаніста, члена журі VII і VIII Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця, професора Якова Касмана.

Лідія НОВОХАТЬКО

НОВИНИ

КРАСА З ПАПЕРУ

Виставка виробів з паперу «Паперові візерунки» відкрилася в Харківському обласному центрі культури і мистецтва. В експозиції представлені роботи більше 20 майстрів із Харкова і області, виконані в різній техніці.

Серед витинанок представлені українські рослинні орнаменти, півники, сюжетні побутові сценки, а також релігійні мотиви та картинки із сучасного життя. У техніці оригамі (об'ємні фігурки) виконані звірі, кораблики – тут виставлені як модульні роботи (складаються з частин), так і зібрані з одного листа. Авторські іграшки – великі звірі та птахи.

У виставці беруть участь як дорослі майстри, так і юні спеціалісти з паперового мистецтва. Ажурне вирізання (витинанки та силуети) представлятимуть майстри: Дар'я Дзюба, Наталя Горошко, Валентина Зеленська, Ганна Ковжого, Тетяна та Ганна Коношко, Ганна Мигаль, Катерина Никуліна, Людмила Романова, Тетяна Солоха, Ірина Шегда, Ірина Кузьменко. Завітає до нас у гості з міста Лисичанська Луганської області і відома в цьому виді декоративно-ужиткового мистецтва народна майстриня Лариса Лисицька, що працює у традиційній українській витинанці, якій притаманна симетрія.

Різнманітні вироби оригамі та квілінг покажуть: Людмила Божко, Тетяна Мар'їна, Дар'я Морозова, Тетяна Романова, Тетяна Коваль, Поліна Купіна. Авторські іграшки представлятимуть у співтворстві Юлія Ходєєва та Людмила Люсунова.

У рамках відкриття виставки відбувся майстер-клас з оригамі. Т. Іщенко відзначила, що, якщо будуть охочі, то для них галерея ще організовує майстер-класи з виготовлення виробів із паперу. Експозицію можна відвідати до 23 березня.

Яна ЛЕВИЦЬКА

ДОПОВНЕННЯ КОЛЕКЦІЇ

У Кіровоградському обласному художньому музеї поповнено експозицію, присвячену 95-літтю від дня народження української художниці Тетяни Яблонської. Майстриня з багатьма здобутками: народний художник СРСР, лауреат Державних премій СРСР, народний художник УРСР, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка, Герой України. Найвідоміша завдяки своїй монументальності її робота «Хліб» (1949). Твори художниці основані на традиціях українського настінного живопису, відрізняються насиченістю кольору. Експозицію доповнено роботою Тетяни Яблонської «Біла млина в Аштаракі» (1956) з фондів зібрання музею.

Свобода Володимира Бовкуна

«В Україну гратися не можна, Україну треба розуміть...»

Л. Гнатюк

Володимир Бовкун належить до плеяди митців, які впевнено торують власний творчий шлях у мистецтві. Підґрунтям художнього мислення цього відомого майстра пензля є філософське осмислення Всесвіту, життєвих подій і місця людини в сучасному соціумі

Виставка «Свобода», яка щойно відкрилася в Національному художньому музеї, вже за своєю назвою розкриває незалежне ставлення митця до усталених творчих напрямів, загальних художніх настанов. Це велика відповідальність – ретранслювати власне світобачення у візуальну форму і пропонувати її суспільству. Але Бовкуну те до снаги. Його виміри у живописі спираються на солідне фахове підґрунтя, що розпочиналося в Республіканській художній школі ім. Тараса Шевченка, вдосконалювалося у Державному художньому інституті (майстерня

народного художника Тетяни Яблонської) і набувало індивідуальних рис під час численних виставок у престижних галереях світу. Так сформувався той одразу впізнаваний творчий почерк, який буквально заворожує своєю самобутністю.

Представлений на виставці не надто численний цикл робіт разом із тим вражає широтою тем. Поряд із сюжетами й образами метафоричного звучання, які проходять через всі епохи, легко розпізнаються події сьогодення, зокрема й той негатив, що випав на долю сучасного пересічного українця.

Для чого прийшли ми в цей світ, для чого важко працюємо, ростимо дітей із надією на щасливе майбутнє? Яке воно, наше сьогодення, яка наша роль в історії власної держави – ніби чуємо ми голоси наших пращурів. Пережили ми монголо-татарську навалу, піднеслися в героїчні часи козаччини, знову перетнулися у спланованій внутрішній ворожнечі, знову встали з колін... І знову дихати важко.

Масштабність полотен перегукується з масштабністю творчих задумів їх автора. Рельєфна динаміка постатей лицарів, атлантів, атлетів заворожує силою й могутністю і водночас викликає почуття якогось внутрішнього трагізму. «Чую», «Бачу», «Не мовчу» – ніби промовляє до глядача художник (це мої назви деяких творів).

Драматичні теми, взяті з нашої багатостраждальної історії, попадають, як то кажуть, у яблучко. Автор не погрожує – він констатує, застерігає, пропонує глядачеві замислитися над реальністю нашого буття, розібратися самому в суті подій сьогодення. Картини не мають назв, лише номери, але красномовні сюжети з багатоплановим рішенням западають у серце, спонукають до роздумів про непростий шлях розбудови незалежності нашої держави. Досить згадати такі композиції, як № 5 – з лицарем на коні, № 53 – з розпавою над демонстрантами, колаж № 19 з лавиною козаків, які в бою відстоюють волю й незалежність. Відходиш від цих картин з відчуттям загрози свободі, тривоги за долю своєї країни, її майбутнього.

Світ, у якому живе митець, Час і Місце не дають йому спокою, і тут уже не до естетизму. «Наша програма Краси й Гармонії не подужає брутальну щоденну реальність», – говорить В. Бовкун. І відчуваєш, із яким болем проходить через його вразливе серце та жорстока реальність, як відчайдушно намагається він відшукати в подіях минулого відповіді на глобальні проблеми сучасності. Досить замислитися над внутрішнім змістом картини під № 7 із Храмом, де час зупинився, або над реміком «Таємної вечери». Час настав, «вечеря» на столі – сідайте й розбирайтеся, на чийому боці правда, хто ворог, а хто друг.

Мистецтво своїми творами, темами, художніми образами завжди відтворювало дійсну реальність. І водночас піднімало дух народу, який змушений був жити в задушливому, штучно створеному соціумі. Історія засвідчує, що в критичні для суспільства часи, коли брутальна реальність пригнічувала дух свободи, саме мистецтво знаходило найбільш яскраві виражальні засоби, щоб сказати слово правди, закликати до боротьби за волю. У контексті заявленої теми виставки створений Володимиром Бовкуном варіант відомого полотна «Свобода на барикадах» є особливо показовим.

В. Бовкун називає себе ретранслятором творчого коду, який отримав як благословення від Великого Живо-го Процесу. Він стверджує, що свої почуття, осмислення життєвого кредо переносить на полотна майже інтуїтивно. Це відмітила й мистецтвознавець Наталія Ратушна, підкресливши магнетизм створених художником образів, його непередбачувану гру символів, які створюють власну кодову територію на просторах Всесвіту. Дійсно, художні образи В. Бовкуна вражають могутньою силою, монументальністю, а незвична кольорова палітра наповнює містикою його картини, збурує уяву, загострює почуття. Багатофігурні композиції насичені такими складними ракурсами, такою потужною енергетикою, що виникає враження як від хвилі «дев'ятого валу».

Таїнство творчого мислення Володимира Бовкуна створює його самобутній художній стиль. Піднімаючи пласти минулого, він осмислює сьогодення, запитує і водночас дає відповіді – подекуди прямі, очевидні, подекуди засобом метафори. Митець формує свій простір у Всесвіті, позиціонує його власними акордами загадкової палітри.

Вдивляючись у полотна Володимира Бовкуна, замислюючись над їх змістом, розумієш, що перед тобою справжній талант. Недаремно твори митця представлені в багатьох галереях, художніх музеях Києва, Хмельницького, Горлівки, Чернігова, Сум. Репрезентують вони сучасне українське мистецтво й за кордоном – у Вашингтоні (галерея Нортон Додж Колекшин), Москві (Державна Трет'яковська галерея), Вені (музей Чекпонт Чарлі), Німеччині.

Валентина ЄФРЕМОВА,
мистецтвознавець, засл. працівник
культури України

Дивосвіт мальованої забавки

У Художньо-меморіальному музеї Олени Кульчицької у Львові відкрилася виставка «Яворівська іграшка-забавка» талановитої родини митців Семена, Тараса та Лідії ТЛУСТИХ

ВЕРБОВІ ГІЛОЧКИ ТА ЯГОДИ КАЛИНИ

Експонати – незвичайні, адже переносять відвідувачів у дивовижний світ дитинства наших батьків, дідусів і прадідів. На виставці представлені зразки традиційної яворівської іграшки: різноманітні коники, різнобарвні свищики, півники, курочки, які «клюють зерно», різні калатальця, деркачі, дудки, сопілки, а також колісочки, забавки-лапавки. Виготовлені вони з осики, а це дерево віддавна вважається таким, що має силу оберегу. Деревина біла, то ж на ній добре видно орнаменти і кольори. Іграшки розписані вручну.

Сьогодні для цього використовуються безпечні анілінові фарби, й вони набагато яскравіші, ніж ті, які були в давнину. Орнамент, який наносять на яворівську забавку, називається «вербівкою», адже нагадує гілочку верби. Для розпису використовують чотири кольори, які мають глибоке символічне значення: зелений – трава, листя, червоний – плоди і ягоди, синій – небо і вода, жовтий – сонце і піщані ґрунти цього краю – Яворівщини, одного з районів Львівської області.

Семен Тлустий багато експериментує з кольором і вводить нові орнаментальні мотиви. Саме орнаментика допомагає іграшкам ставати об'ємними, бо традиційна яворівська іграшка складається із дощечок. На модернізованих іграшках додано більше яскравих кольорів, обережно вводиться малинова, синя і біла барва. Двома останніми – лише легенькі розчерки пензлем, цяточки. Їх можуть наносити й діти.

«Така іграшка розвиває дитину, її уяву, адже вона не лише барвіста, але й рухома», – каже народний умілець. І демонструє калатальце для новонароджених діток. Воно зроблене так, що всередину можна засипати будь-яке зерно, яке віддаватиме різний звук: пшеницю, горох, пшоно, кукурудзу. А більшим діткам як не побавитися лисичкою, яка підкидає м'ячик, чи чоловічком, який жене пассти овечку, рухомих акробатом... Дуже розвиває дитячу спритність іграшка-лапавка; з деркачем-тріскунцем, який виготовляється з трісок, не страшно йти з дитиною до лісу – не загубиться.

Семен Тлустий

Семен Іванович пояснює, що традиційна яворівська іграшка зображає усе те, що оточує людину, тільки в мініатюрі. Тварини – лише ті, що водяться у нашій місцевості. «Ви не побачите тут екзотичних жираф чи слонів». Також у мініатюрі виготовлялись предмети побуту – маленькі меблі для ляльок-мотанок, колісочки. Семен Іванович навіть виготовив таку коліску в натуральну величину для своїх онуків, яких у нього троє. Дитина прокидається і відразу може бавитись... А найбільша іграшка майстра – триметровий віз із коником, на якому поміщається кілька людей. Його демонстрували під час грандіозного шоу-відкриття нового стадіону Арена-Львів.

СЕКРЕТИ МАЙСТРА

Семен Тлустий – член Національної спілки художників України, Національної спілки народних майстрів України. Народною іграшкою зацікавився ще під час навчання в художньому училищі селища Івано-Франкове біля Львова. Сюди приїхав вступати з Хмельниччини. Згодом закінчив технікум із механічної обробки деревини й Івано-Франківський педагогічний інститут. Майже сорок років віддав викладацькій праці у художньому училищі. Тут і почали відроджувати традиційну дерев'яну іграшку.

Зараз майстер навчає дітей у гуртках і на майстер-класах, популяризує народну іграшку на

різноманітних фестивалях і ярмарках. Цією справою перейнялися його діти Тарас та Лідія. Син змінив батька на викладацькій ниві в училищі, займається виготовленням іграшки, різьбою по дереву, а донька розписує забавки. Обоє ведуть гуртки в обласному будинку школяра та в екологічному центрі.

«Раніше такі іграшки тесали вручну, – продовжує свою розповідь Семен Тлустий, – але варто і потрібно використовувати новітні технології. Я купив недавно невеличкий німецький верстат і «викроюю» собі деталі. Це виглядає так, як швачка шиє на машинці, але, якщо я механічно вирізав сто коників, то після розпису не буде й двох однакових. Вони

все одно будуть відрізнятися бодай кількома мазками. Один листочок пішов управо, другий уліво, там наклався, там розширився. Тоді іграшка має свою цінність. Тут не можна брати кальки».

НАВІЩО СКУБЛИ КОТА

У Яворові кустарне виробництво дерев'яних забавок започатковане у XVIII столітті, а найбільшого піднесення досягло у середині XIX століття. Уже наприкінці століття воно не витримало конкуренції із дешевою фабричною продукцією і поступово занепало. Щоб зберегти цю традиційну забавку, Галицький краєвий відділ 1886 року відкрив у Яворові так звану забавкарську школу. Вчитель Павло Придаткевич прагнув якось осучаснити давні форми іграшок, навчити майстрів досконалішої технологічної обробки деревини, однак вони не сприймали нововведених зразків, стійко дотримуючись традиційних плоских форм і конструкцій. Школа проіснувала трохи більше десяти років. Були спроби відродити цю іграшку й у 20–30-х роках XX століття. Після Другої світової війни дитячі забавки виготовляла артіль ім. Т. Г. Шевченка. Вироби Василя Прийми, Степана Тиндика і Степана Фірчука експонувалися на виставках, їх закуповували музеї.

У 1946 році на основі артілі відкрили професійну школу художніх ремесел. У 1961 році художньо-ремісничче училище було перейменовано у професійно-технічне училище № 14.

Перші дерев'яні забавки не були шліфовані (такі можна побачити у Яворівському етнографічному музеї), щоб їх виготовити в домашніх умовах, потрібні були лише ніж і сокира, а щоб розмалювати, треба було... зловити kota, відірвати з живота шматочок шерсті, обмотати її ниткою і причепити до патичка. Виходив саморобний пензлик – квац. Сьогодні немає потреби скубити котів – у продажу є пензлики на різний смак. Як і раніше, дерев'яних іграшок не лакують, бо немає екологічно чистого лаку.

ВІДРОДЖУЄМО СВОЄ І ДИВУЄМО СВІТ

Під час цього річного Різдва інформаційний простір заповнювала новина про те, що головну площу Ватикану перед собором святого Петра прикрашає ялинка з України, але чомусь не згадувалось, що на ній ще й традиційні українські прикраси – яворівська дерев'яна іграшка. Нашими розмальованими кониками, півниками й ангеликами милувалися туристи з усього світу.

Семен Іванович Тлустий каже, що його вироби замовляли для Канади, де відбулася виставка народної забавки, недавно приїжджали французи і дуже ретельно вивчали цей промисел, телефонують з Англії. В Україні дерев'яною іграшкою більше цікавляться на Сході.

Народні умільці вважають, що дерев'яну іграшку потрібно відроджувати і ставити на промислову основу. Якщо ми цього не зробимо, нас випередять китайці. Зрештою, вони уже це роблять.

Надія ПАСТЕРНАК
Фото авторки

У Херсонському академічному музично-драматичному театрі ім. М. Куліша відбувся бенефіс провідної актриси театру – заслуженої артистки України Валентини Дронової. Вона разом із народним артистом України Анатолієм Толоком зіграла у новій виставі – ліричній комедії «Ще раз про кохання» за п'єсою Р. Баєра. Постановку здійснив режисер Олег Натяжний

Творчий шлях Валентини Дронової розпочався у 1970 році, коли молода випускниця Дніпропетровського театрального училища приїхала до Кіровоградського українського драматичного театру ім. М. Кропивницького. На його сцені Дронова зіграла понад 90 ролей у різноманітних виставах. Здебільшого, це були романтичні, люблячі жінки різних часів, різних епох, і поєднувало їх усіх – почуття кохання. В театрі ім. М. Кропивницького в свої 25 років Валентина Дронова стала наймолодшою в трупі заслуженою артисткою України.

Потім у долі актриси були Кримський академічний російський драматичний театр ім. М. Горького, Івано-Франківський український драматичний театр ім. І. Франка. А от 1993 рік став для Валентини Дронової знаменним. Її запросили до Херсонського українського музично-драматичного театру, і відтоді вона вважає цей театр своїм рідним домом.

Має Валентина Іванівна відзнаки та нагороди за свою працю: дипломи за найкращі жіночі ролі, премію «Успіх», орден «Знак Пошани», та для неї це не головне. «Звісно, це приємно, але на якусь мить, – зізнається актриса. – Найголовнішим для мене є глядач, всі сили віддаю для того, щоб якнайкраще

Вік любові

зіграти роль!» І робить це вона дійсно завзято. Глядачі аплодують Валентині Дронової у виставах «Квартет на двох», «Вовки та вівці», «Між небом і землею», «Звірки беруться діти». У кожній ролі вона грає любов, дарує любов, що лине через рампу...

І в останній виставі Валентина Дронова грає про кохання. Та, як мовиться, в іншій віковій категорії. Герою та героїні «Ще раз про кохання» – трохи за шістьдесят. Півжиття вони дружили родинами, виховували дітей, потім і він, і вона овдовіли. Тому Христина (В. Дронова) вирішує бігти від спогадів у інше місто, та Герман (А. Толок) намагається цьому перешкодити. І висуває чотири причини для того, аби Христині вийти за нього заміж. Чи потрібні ці особливі причини? Певно, ні, коли є Кохання. Перед глядачами розігрується бурхливий роман вже не молодих людей. І нехай вони не можуть обійтися без «шпильок» на адресу одне одного, цей діалог, що триває всю виставу, перетворюється на своєрідну джазову імпровізацію, під час якої актори уповні демонструють глядачам усю палітру своєї майстерності.

Дует Дронової і Толока – просто-таки фантастичний! Їхні герої, попри вік, зовсім не старі – ні зовнішньо, ні внутрішньо. Вони дотепні, віртуозні, чутливі, сміливі й вигадливі. Ця красива історія має щасливий фінал, кохання долає всі перешкоди!

Після вистави Валентина Дронова розповіла про свій творчий шлях.

– Мрія бути артисткою у мене, я б сказала, – закономірна випадковість. Наголошую на закономірній. Виросла я в шахтарському місті Горлівка – 30 кілометрів від Донецька, театру там не було,

«Якщо раніше театр був більш романтичний, музично-драматичний, фольклорний, трошки пафосний, то зараз зовсім інший – естетика інша, помінялися й природа театру, режисура, і спосіб існування на сцені»

але були чудові палаци культури з прекрасною самодіяльністю. І я дівчинкою ходила в усі гуртки: хорівий, вокальний, танцювальний, драматичний. Була й шкільна самодіяльність – ми самі грали, самостійно шили костюми. Напевно, кожна дівчинка приміряє перед дзеркалом мамині сукні й туфлі, і я – не виняток. Згодом зрозуміла, що тоді я не просто одягала мамині сукні – я розіграла якісь діалоги, розмовляла, і у відображенні бачила не себе, а уявного партнера. Тоді й не розуміла, що це таке. Але виходить, щось було передбачено, і

Сцена з вистави «Ще раз про кохання»

коли мені виповнилося 15 років, із довідника про вузи дізналася, що в Дніпропетровське театральне училище приймають студентів на базі 8 і 10 класів. І я в маминому перешитому платті й у стареньких туфлях приїжджаю в це місто. А там такі гарні дівчата, красиво одягнені, не те, що я.

...І все ж мене взяли до училища. Напевно, підкорили моя щирість, безпосередність, темперамент. Успішно я закінчила училище і отримала направлення в Кіровоградський театр, де й працювала 20 років. Прийшла я туди молоденька, наївна, все пізнавала, опановувала, вчилася гримуватися, всі вистави дивилася з-за лаштунків, раділа своєму щастю. Подумки промовляла: «Господи! Та це я повинна доплачувати за те, що тут і маю можливість виходити на сцену! А мені ще й зарплату платять!»

– Відчуваєте себе щасливою актрисою?

– Переконаності, що я вже все зробила, не може бути, тому що актор так налаштований, що завжди думає – у мене мало ролей, і це нормально.

В молодості багато грала героїнь. У перших ролях, природно, грала саму себе – я в запропонованих обставинах. Потім, коли почала дорослішати, «дорослішали» й мої ролі. Якби мені тоді мої сьогоднішні досвід і розум – я б зовсім інакше все зіграла! Але всьому свій час. Театр не стоїть на місці, він розвивається, набуває нових форм. Якщо раніше театр був більш романтичний, музично-драматичний, фольклорний, трошки пафосний, то зараз зовсім інший – естетика інша, помінялися й природа театру, режисура, і спосіб існування на сцені.

– І який театр Вам більше до душі – старого зразка чи сьогоднішній?

– Напевно, нинішній, він ближчий за духом, за часом, мені здається, він став більш щирим і правдивим. І цьому театрові так хочеться віддавати сили, душу, талант, всю свою працю.

Лариса ЖАРКИХ
Фото Ігоря БОЙЧЕНКА

Сцени з вистави

Фільм корифея – впізнаваний

У столичному Будинку кіно з нагоди 100-річчя від дня народження Володимира Войтенка відбулася дискусія на тему «Українська кінооператорська школа: контекст історії»

Творчу дискусію організували Гільдія кінооператорів, Асоціація кінокритиків та Національна спілка кінематографістів України. «Один із провідних московських кінознавців сказав, що український фільм можна завжди пізнати за блискучою операторською роботою. І справді, в Україні від 20-х років минулого століття за камерою часто стояли видатні люди. Один із них – Володимир Войтенко», – такими словами розпочав вечір голова Національної спілки кінематографістів України кінознавець Сергій Тримбач. І навів аргументи: «Починаючи від "Доли Марини" 1953 року, який провів переміни в українському кіно, Володимир Войтенко показав себе як реаліст, який

Фото авторки

уміє відтворювати на екрані і тонкощі людської поведінки, і нюанси пейзажних особливостей».

Не дивно, що він працював із видатними режисерами. Результати діяльності таких тандемів ми побачили у фрагментах із фільмів «Матрос Чижик» Володимира Брауна, «Помилка Оноре де Бальзака» Тимофія Левчука, «У бій ідуть лише "старики"» Леоніда Бикова, «Повіі» Івана Кавалерідзе, а також у стрічці «Мальва» Володимира Брауна (Київська кіностудія, 1957).

На жаль, як зазвичай з операторами, Володимир Войтенко не мав звань, але залишив фільми, які увійшли в історію українського кіно.

Президент Гільдії кінооператорів, заслужений діяч мистецтв України Сергій Лисецький згадав про погляди Олександра Довженка, який вважав, що пріоритет у кінематографії належить візуальному сприйняттю, а слово дещо вторинне. Пан Лисецький стурбований нинішньою балакучістю кінематографа, особливо телевізійного, в якому, на думку фахівця, майже нічого художньо-образного не побачиш.

Розповідаючи про майстра, президент Гільдії зауважив: «Це був час

становлення кольору, і до вирішення серйозних колористичних завдань ставилися обережно. Особливо, з огляду на складні технологічні вимоги до кольорового освітлення. І в тих умовах фільм «Доля Марини», який зняв Войтенко, мав колосальний успіх, хоча й був знятий на узагальнюючих кольорових тонах».

Кінооператор Віталій Зимовець працював у корифея механіком знімальної техніки в картинах «Григорій Сковорода», «Люди моєї долини» і «Таврія». Він зізнався: щастям було потрапити на студію і вчитися у таких людей, як Володимир Войтенко, Іван Шеккер, Микола Кульчицький та Олександр Пищикова. Зрозумівши, що ти чогось хочеш досягти, вони допомагали в реалізації задуму. Талановитим, чуйним і надінтелігентним запам'ятався Володимир Григорович.

Наш герой був прихильником творчих традицій, але не відмовлявся і від новацій, що засвідчує такий приклад. Будь-яка операторська робота тих днів продовжувала зберігати світло ще початку століття, як у Ханжонкова: так, якщо навіть людина стояла біля вікна, згори обов'язково лилося світло. А Володимир Григорович почав відмовлятися від цього, наслідком чого стала прекрасна робота «У бій ідуть лише "старики"». Крім того, митець часто використовував панорами, любив рух, а от статичні кадри – менше.

Виконавець ролі Воробйова у фільмі «У бій ідуть лише "старики"» Вілорій Пашенко, якого ми побачили в епізоді, де артисти співають «Смуглянку», сказав: «Войтенко той кадр малював, ніби пензлем, передаючи всі наші почуття та емоції».

Сергій Тримбач упевнений: традиція таких видатних майстрів, як Володимир Войтенко, буде продовжена, що сприятиме українському кіно здобути нові вершини. Він також висловив думку, що цей вечір стане першим у серії зустрічей, присвячених кінооператорам.

Кадр із фільму наданий Національним центром Олександра Довженка

Кадр із фільму «У бій ідуть лише "старики"»

Показ фільму «Іду до тебе»: захоплені відгуки та спогади

Головний мотив цієї кіноповісті режисера Миколи Мащенка та сценариста Івана Драча – трагічне кохання Лесі Українки до революціонера-марксиста Сергія Мержинського. У фільмі знялися артисти, які увійшли в історію кіно. Отож вечір у столичному Будинку кіно присвятили пам'яті Миколи Оляліна, Костя Степанкова, Івана Миколайчука, Клари Лучко, Леоніда Бакштаєва та Федора Панасенка.

Кінокритик Сергій Тримбач сказав: «Роль Мержинського блискуче зіграв Олялін. Картина і його роль вибудовані акварельними мазками. Відтоді стало зрозуміло, що він актор універсальний, може зіграти комедійні, ліричні, епічні ролі. Федір Панасенко пластично грав народні характери. Кость Степанков – людина дивовижного темпераменту і акторського масштабу. В картині пробудилося також українське начало Клари Лучко».

У фільмі багато великих і середніх планів. Мащенко любить знімати обличчя, по якому так багато читається».

Режисера не було через проблеми зі здоров'ям, але прийшов Іван Драч. Він повідав про непросте народження картини. Втілити задум бралися режисери Роллан Сергієнко і Юрій Лисенко, але не судилося... Мащенко попросили врятувати ситуацію, і

Пам'яті незабутніх

Сергій Тримбач відкриває вечір

він умовив актрису знаменитого тоді московського Театру на Таганці Аллу Демидову зіграти головну роль, яка виконала завдання на «відмінно».

«Важко собі уявити іншу актрису, – висловилася про вибір Лариса Кадочникова. – Можна сказати це велика актриса, адже вона грала в Ефроса. Стівідсоткове попадання! Мріяла зіграти цю роль і Раїса Недашківська, але якби її взяли, це був би інший фільм».

Кінознавець Валентина Слободян поділилася спогадами про Оляліна і відрекомендувала його внука,

студента Олександра. Він дуже гордий за діда, про якого з кожним днем дізнається все більше.

А про оператора Олександра Ітигілова, для якого «Іду до тебе» став першою роботою (вочевидь вдалою), розповів Сергій Борденюк.

Багато компліментів прозвучало на адресу Миколи Мащенка. Ще б пак – кінозала залишалася переповненою глядачами до останніх кадрів.

Сторінку підготувала Світлана СОКОЛОВА

До Тараса!

Перший день березня подарував мені незабутню поїздку до села Шевченкове – Батьківщини Тараса Шевченка, що в Звенигородському районі на Черкащині. Пощастило їхати до Тараса напередодні 198-ї річниці від дня народження пророка та ще й разом із колективом Національної капели бандуристів України імені Г. І. Майбороди

За вікнами – кадри нашої мальовничої України, хоч і засніженої, та в душах – вже весна. Сонце осявало шлях. В сільському Будинку культури місця займали задалегідь.

Жителі села стоячи аплодують музикантам та співакам, у захопленні від віртуозної гри! Кобза, волинка, контрабас, зозулька, кларнет, цимбали, пищики!..

Солісти Максим Пер'ян, Максим Воловоденко, Олексій Савчук, Руслан Шевченко – байдужими не залишать жодного слухача...

Лауреат міжнародних конкурсів Сергій Захарець, учень В. Кушпети, виконує улюблену пісню Тараса Шевченка – «Пісню про бідну» – на старосвітській бандурі.

Обдаровують оплесками фольклорний гурт «Козаки», дякують диригенту капели, заслуженому артисту України Андрію Козачку.

Радо зустрічає гостей сільський голова Михайло Падзіна.

– Це справді велике щастя – бачити й чути рівень артистів, – говорить Михайло Петрович. – Коли ще випаде

така можливість насолоджуватися співом, слухати народні інструменти, підійти й поговорити з артистами, сфотографуватися на згадку. Щороку жителі села Шевченкове, яке вже 83 роки носить цю назву, у перші березневі дні йдуть поклонитися до могил матері та батька Тараса. З весною до нас їдуть з усього світу туристи, любителі мандрів, щоб пізнати й відкрити Україну.

...Слухаю, як сільський голова любить село, своїх жителів, як піклується про їхній добробут і відпочинок і дивуюся, що у Програмі з питань та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка не згадується село Шевченкове. А тут є про що згадати. Лише за останні роки школярі зі своїми наставниками принесли з міжнародних конкурсів понад 30 перемог, зі Всеукраїнських – 120! Далеко за межами села знають зразковий художній колектив – ансамбль бандуристок «Срібні струни», хореографічний колектив «Зорепад», хорівий – «Надія».

Аплодисментами в школі зустріли капелу бандуристів.

– Аби я могла сказати на весь світ, – говорить директор школи Ліна Денисівна Терещенко, заслужений працівник освіти України, – то сказала б наступне: нехай нам задрять усі континенти, що у нас така багата на таланти країна.

Справді, багата на таланти наша Україна. Сьогодні пощастило побачити й поспілкуватися з жителями села, яке дало світові Кобзаря. Люди з усього світу їдуть сюди, аби схилити голову перед могилою жінки, яка народила сина нам, українцям. Катерині Якимівні

Маленький Тарасик зустрічає гостей біля хати

було відведено лише сорок літ, і тепер вона спочиває в садочку під калиною Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка».

– Тут святістю овіяні слова про те, що ви такого сина мати... – звучить із уст Ольги Бондаренко, завідувача музею.

Люди ступають стежками, якими бігав малий Тарас, переступають поріг відтвореної хати, заходять до літературно-меморіального музею, фотографуються біля колодязя, залишають відгуки у книзі гостей.

...Швидко спливає ще один день такого маленького й гучного на весь світ села – Шевченкового. А пісня не знає кордонів і часу. Вона звучить. Не вмирає. Як і пам'ять людська.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Соліст Олексій Савчук виконує пісню «Встає хмара з-за лиману»

Сільський голова Михайло Падзіна

Відгук у книзі гостей залишає Тамара Кармазіна

Веде екскурсію Ольга Бондаренко

Могила матері Кобзаря

Ліна Денисівна Терещенко разом із учнями радо зустрічає гостей

«Думать, сіять, не ждять»

**«Доборолась Україна
До самого краю.
Гірше ляха свої діти
Її розпинають».**

**«Німі на панщину ідуть
І діточок своїх ведуть!...»**

**«...Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра...»**

**«І на Січі мудрий німець
Картопельку садить,
А ви її купуєте...»**

**«І день іде, і ніч іде.
І голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки!»**

**«Пошли мені святее слово,
Святої правди голос новий!
І слово розумом святим
І оживи, і просвіти!»**

**«Чи буде правда між людьми?
Повинна быть, бо сонце стане
І осквернену землю
спалить».**

**«Любітєся, брати мої,
Україну любітє,
І за неї, безталанну,
Господа молітє».**

**«Нехай душі козацькії
В Україні витають –
Там широко, там весело
Од краю до краю...»**

**«Село! І серце одпочине.
Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село».**

**«Отак, буває в темну яму
Святее сонечко загляне,
І в темній ямі, як на те,
Зелена травка поросте».**

**«Якби ви вчились так,
як треба,
То й мудрость би була своя».**

**«У нашім раї на землі
Нічого кращого немає
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком
малім».**

**«Наша дума,
наша пісня
Не вмере,
не загине...
От де, люде,
наша слава,
Слава України!»**

* * *

Скажи хоч щось гранітними вустами
Удень свого народження, Тарасе!
Почулось чи сказав?..
– Господь із вами,
Не навченими долею і часом!.. –
Почулось чи сказав?..
Яка різниця,
Як істина волає вже з повітря!
Бо що не зробим, все – не як годиться:
Бездумністю по квітах, по макітрі!..
Якби ж по тій, яка усе і крутить,
А не по першій-ліпшій і не вражій...
Скажи, Тарасе, як нам далі бути?
Почулось чи сказав?..
– «Кобзар» підкаже.

Людмила ГНАТЮК

**«В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля».**

**«І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі».**

**«І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом».**

з 12 по 18 березня 2012 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

operacomua.colocall.com

Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

- 15 – С. Гулак-Артемівський «Запорожець за Дунаєм»
 16 – П. Чайковський «Лебедине озеро»
 17 – «Молодий балет Києва» за участі учнів та студентів Київського хореографічного коледжу «Кияночка». Л. Мінкус «Пахіта». Ж. Бізе – Р. Шедрін «Кармен-стріт».
 18 (12.00) – Концерт учнів Київського державного хореографічного училища
 18 (19.00) – А. Хачатурян «Спартак»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua

Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

- 13 – Н. Казандакіс «Грек Зорба»
 14 – І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»
 15 – І. Афанасьєв «Урус-Шайтан»
 16 – Е.-Е. Шмітт «Фредерік, або Бульвар злочинів»
 17 – В. Шекспір «Приборкання норвільової»
 18 (12.00) – Г. Гладков, В. Ліванов, Ю. Ентін «Бременські музиканти»
 18 (19.00) – О. Білозуб «Дві квітки кольору індиго»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua

Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

- 12 – А. Чехов «Вишневі сад»
 13 – «Цинічна комедія» (за В. Шекспіром) **прем'єра**
 14 – Ф. Достоєвський «Дядечків сон»
 15 – «Сто п'ята сторінка про кохання»
 16 – О. Островський «Тепленьке місце»
 17 – Р. Харвуд «Квартет»
 18 (12.00) – Р. Куні «Занадто одружений таксист»
 18 (19.00) – Л. Малюгін «Насмішувате моє щастя»

Нова сцена

- 12 (20.00), 17 (12.00) – А. Ніколаї «Прощальне танго»
 14 (20.00) – Е. Мазія «Гри на задньому подвір'ї»
 16 (20.00) – Т. Дорст «Справжній чоловік на початку тисячоліття...»

- 17 (18.00) – Т. Бухштайнер, В. Никифорова «Норд-ост. Майбутнє покаже»
 18 (18.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»

Сцена «Під дахом»

- 17 – І. Бауершима «JULIA@ROMEO.com» («Norwey. Today»)
 18 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»

Початок вистав о 20.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ
І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua

Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

- 14 – І. Губач «Корсиканка»
 15 – Р. Баер «Чотири причини вийти заміж»
 16, 17 – Д. Рубіна «Обман завдовжки у життя» **прем'єра**
 18 – Р. Уоллер «Рожевий міст»
Мала зала
 13 (19.00) – А. Чехов «Три сестри»
 17 (15.00) – В. Сигарєв, Л. Проталін «Мене немає» (Пізно лякати...)
 18 (15.00) – Н. Птушкіна «Ти, якого любить душа моя...»

Експериментальна сцена

www.vilnascena.kiev.ua

Вул. О. Гончара, 71, тел. 486-80-40

- 16 (20.00) – «Щуролов» (за О. Гріном)
 17 (19.00) – «Там бути тут» (за Д. Хармсом)
 18 (19.00) – «Жінка з минулого» (за Р. Шиммельпфеннігом)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.kiev-operetta.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

- 13 – І. Кальман «Бядера»
 14 – І. Кальман «Фіалка Монмартру»
 18 (12.00) – В. Домшинський «Білосніжка та семеро гномів»
 18 (19.00) – Й. Штраус «Летюча миша»

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua

Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

- 13 – Л. Костенко «Інкустації»
 14 – «Московіада» (за Ю. Андруховичем)
 15 – Н. Дубіна (за І. Нечуєм-Левицьким) «Кайдаші»
 16 – Х. Майорга «Любовні листи до Сталіна» **прем'єра**

- 17 – М. Воронов «Торчалов»
 18 – Ж. Ануй «Голубка»

Камерна сцена

- 13 – І. Карпенко-Карий «Наймичка»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua

Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

- 14 (19.00) – Київ Модерн-Балет: «Веронський міф: Шекспіменти»
 15 (13.00) – Літературно-музична композиція «Лісова пісня»
 16 (13.00) – С. Баневич «Дванадцять місяців»
 17 (12.00) – С. Прокоф'єв «Петрик і Вовк». К. Сен-Санс «Карнавал тварин»
 18 (12.00) – М. Римський-Корсаков «Казка про царя Салтана»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛІПКАХ

www.tuz.kiev.ua

Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

- 15 (13.00), 17 (12.00) – І. Стрельнікова, І. Стежка «Вождь червоношкірих»
 15 (18.00) – Е. Глазо «Романтик з планети eВau»
 16 (13.00, 17.00) – Е. Портер «Поліанна»
 17 (19.00) – Леся Українка «Лісова пісня»
 18 (12.00) – Ю. Чеповецький «Добрый Хортон»

Мала зала

- 14 (18.00) – О. Арбузов «Мій бідний Марат»
 16 (19.00) – В. Мережко «Гри вночі»

- 17 (13.00) – С. Козлов «Зеленими пагорбами океану»
 18 (11.00) – К. Драгунська «Догоридригом»
 18 (19.00) – А. Курейчик «Людина та Вічність» **прем'єра**

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akadempuppet.kiev.ua

Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08

- 17 (11.00) – М. Петренко «Про Курочку Рябу та Сонечко Золоте»
 17 (13.00) – Г. Усач «Наш веселий Колобок»
 17 (15.00) – Л. Розумовська «Русалонька»
 17 (17.00) – А. Дежуров «Царівна-жаба»
 18 (11.00) – С. Неріс «Егле – королева вужів»
 18 (13.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
 18 (15.00) – Є. Шварц «Попелюшка»
 18 (17.00) – Б. Заходер, В. Климовський «Дюймовочка»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua

Вул. Миропільська, 1, тел. 513-15-00

- 17 – Є. Борисова (за О. Толстим) «Буратіно»
 18 – А. Мілн «Вінні-Пух»

Початок вистав об 11.00 та 13.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.koleso.teatr.kiev.ua

Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22

- 14 – «У Києві на Подолі, або «Где ві сохніте белью?»
 15, 16 – Ж.-Б. Мольєр «Уявно хворий»
 17 – «Пристрасті пана Г.-П.» (за Оленою Пчілкою)
 18 – О. Юр'єв «Міріам»
Камінна зала
 17 – Р. Шиммельпфенніг «Під тиском 1–3»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com

Контрактова площа, 4, тел. 425-54-89

- 13 – І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»
 14, 15 – А. Крим «Звідки беруться діти?»
 16 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»
 17 – К. Гольдоні «Трактирниця»
 18 – Б. Акунін «Дзеркало Сен-Жермена»

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ
ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua

Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

- 13, 14 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласег «Те, що приховують французи» **прем'єра**
 16 – Т. Іващенко «Мені тісно в імені своєму...»
 17 – О. Олесь «Все про кохання»
 18 (12.00) – М. Метерлінк «Синій птах»
 18 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
 Початок вистав о 19.00

Мікросцена

- Вул. Ярославів Вал, 16
 14 – Ю. Максименко «Бог явився мені у образі Жовтого Зайця» **прем'єра**
 16 – Р. Білецький «Розмова, якої не було» **прем'єра**
 17 – Ф. Саган «Колючка»
 Початок вистав о 19.30

ТЕАТР ПЛАСТИЧНОЇ ДРАМИ НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.ktpd.ho.com.ua

Вул. Шовковична, 7-а, тел. 253-93-83

- 17 – «Дон Гуан. Пантоміма для розумників» (за О. Пушкіним)

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua

Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50

- 16 (19.00), 17 (18.00) – «Щастя» (за А. Платоновим)
 18 (18.00) – «Читаємо Достоєвського» (за романом «Брати Карамазови»)

МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТЕАТР «КІЇВ»

www.teatr-kiev.kiev.ua

Русанівська набережна, 12, тел. 229-10-92

- 14, 16 (19.00) – Е. де Філіппо «Циліндр»
 15 – О. Костинський «Діалоги з клітки»

- 17 (12.00) – «Терем-теремок» **прем'єра**
 17 (19.00) – Л. Зорін «Варшавська мелодія» **прем'єра**
 18 – Н. Неждана «Тарас Бульба»

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

www.nut.kiev.ua

Вул. Михайлівська, 24-ж, тел. 279-32-78

- 16 – А. Арканов, Г. Горін «Маленькі комедії великого дому» **прем'єра**
 17 – В. Шекспір «Шекспіріада»
 18 – Н. Уварова «Шахрайки?! Лесбійки?! Красуні!»
Театр «Божья коровка»
 17 – С. Тейлор «Подорож на чарівний острів»
 18 – Н. Уварова «Фізкультура для Баби-Яги»

прем'єра

Початок вистав о 12.00

ТЕАТР «СРІБНИЙ ОСТРІВ»

У приміщенні готельного комплексу «Турист»

Вул. Р. Окіпної, 2, тел. 529-87-42

- 18 – М. Булгаков «Морфій»

ТЕАТР «ВІДКРИТИЙ ПОГЛЯД»

У приміщенні Театрального центру

Києво-Могилянської Академії «Пасіка»

Вул. Іллінська, 9, тел. 361-38-96

- 18 – «Одруження?» (за М. Гоголем)

КИЇВСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР «БРАВО»

www.teatr-bravo.kiev.ua

Вул. Олесь Гончара, 79, тел. 486-40-22

- 13, 17 – Ж. Марсан «Успіх? Скандал? Триумф!!!»
 14 – А. Рейно-Фуртон «Я – чоловік передбачливий!»
 15 – О. Мардань «Кохання за викликом + вареники» **прем'єра**
 16 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласег «Чоловічий рід, однина, або Не вір очам своїм»
 18 – М. Камолетті «Метелики, що токують»

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК
ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86

- 12 – Камерний ансамбль «Київ-брас»
 13 – З. а. М. Солов'яненко (сопрано),
В. Чікіров (ліричний баритон), з. а. **І. Кучер** (віолончель), з. а. Бурятії **Л. Реутова** (ф-но),
Т. Войтех (ф-но)
 14 – Ансамбль класичної музики імені Б. Лятошинського
 15 – З. а. М. Ліпінська (мецо-сопрано), **М. Сидоренко** (орган)
 17 – **І. Харечко** (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua

Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

- 14 – Абонемент № 7 «Мистецтво фортепіанної гри».
С. Кузнєцов (ф-но) Росія
 16 (15.00) – Звітний концерт ДМШ №10
 16 (19.00) – Абонемент № 8 «Чарівна гітара».
 Академічний симфонічний оркестр НФУ,
М. Топчій (гітара)
 17 – Звітний концерт КССМШ імені М. Лисенка
 18 – Національний камерний ансамбль «Київські солісти»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraina.kiev.ua

Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16

- 15, 17 – **Стас Михайлов**

Мала зала

Театральний центр В.ROOM

- 16 – «Сволота» (Театральна майстерня Андрія Білоуса)
 17 – «В об'єктиві – жінка» (Театр-студія «Образ»)
 18 – «Імперія ангелів» (Театр «Можесть быть». м. Харків)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРКУКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua

Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)

Гастролі Великого Московського цирку

Примітка.

У репертуарі можливі зміни

**МІНІСТЕРСТВО
КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ АПАРАТ**

оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців.

– Головний спеціаліст сектору запобігання та протидії корупції – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек управління стратегічного планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст відділу методології оплати праці та соціального забезпечення управління економіки та фінансування Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення (на час відпустки для догляду за дитиною) – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст відділу бюджетних програм управління економіки та фінансування Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення (на час відпустки для догляду за дитиною) – 1 вакансія;

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст відділу бюджетних програм управління економіки та фінансування Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст сектору аналізу та контролю виконання фінансових планів державних підприємств управління економіки та фінансування Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Завідувач сектору державних закупівель управління матеріально-ресурсного забезпечення Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст сектору державних закупівель управління матеріально-ресурсного забезпечення Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним

рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Головний спеціаліст відділу капітального будівництва та утримання будівель і споруд управління матеріально-ресурсного забезпечення Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Заступник начальника управління матеріально-ресурсного забезпечення – начальник відділу капітального будівництва та утримання будівель і споруд Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

– Відділ територіального представництва управління регіональних представників з питань охорони культурної спадщини та переміщення культурних цінностей Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей – 7 вакансій.

– **Головний спеціаліст** (по Львівській області) – **місце роботи – м. Львів;**

– **головний спеціаліст** (по Закарпатській області) – **місце роботи – м. Ужгород;**

– **головний спеціаліст** (по Чернівецькій області) – **місце роботи – м. Чернівці;**

– **головний спеціаліст** (по Рівненській і Волинській областях) – **місце роботи – м. Рівне;**

– **головний спеціаліст** (по Хмельницькій області) – **місце роботи – м. Хмельницький;**

– **головний спеціаліст** (по Харківській області) – **місце роботи – м. Харків;**

– **головний спеціаліст** (по Луганській області) – **місце роботи – м. Луганськ.**

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які мають вищу освіту, стаж роботи за фахом.

До заяви додаються наступні документи:

- особова картка (форма П-2 ДС);
- автобіографія;
- дві фотокартки розміром 4 x 6 см;
- копія паспорта;
- копія диплома про освіту;
- копії документів про підвищення кваліфікації, присвоєння наукового ступеня або вченого звання (у разі наявності);
- копія військового квитка;
- копія ідентифікаційного коду;
- копія трудової книжки;
- декларація про доходи за 2011 рік;
- медична довідка про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ;
- довідка органу державної податкової служби про подану декларацію про майновий стан і доходи (податкова декларація);
- письмова згода про проведення спеціальної перевірки.

Документи для участі в конкурсі приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення в газеті «Культура і життя»:

01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19, кім. 109.

Додаткова інформація за тел: 234-39-93.

Конкурсна комісія

ІНФОРМАЦІЯ СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

Випуск журналу «Пам'ятки України» № 1 вийшов з друку. Попередньо були віддруковані спеціальні випуски журналу «Пам'ятки України», присвячені Національному історико-культурному заповідникові «Чигирин» та Національному заповідникові «Софія Київська». Де придбати випуски журналів, ми розповімо Вам за тел. (044) 498-23-64.

Журнали «Музика» № 4–6 і «Український театр» № 6 – у продажу в кіосках «Преса» м. Києва.

Журнали «Українська культура», «Театрально-концертний Київ», газети «Культура і життя» і «Кримська світлиця» також чекають на Вас у кіосках «Преса», книжкових магазинах, поштових відділеннях Київської області.

Всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримують журнали і газети своєчасно.

ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 р. РОЗПОЧНЕТЬСЯ В КВІТНІ.

Редакція журналу «Українська культура» готує ювілейний 1000-й випуск журналу.

Надійшов у продаж журнал «Театрально-концертний Київ» № 3 з програмою на березень.

УВАГА! Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії Ви можете за адресою: <http://presspoint.ua>. Така послуга можлива в будь-якій країні світу.

Будемо вдячні Вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони (044) 498-23-64, моб. 067-394-97-21, 386-56-63

Культура і життя

Газета виходить щоп'ятниці

Передплатна ціна на 2012 р.:
півріччя – 82,77 грн
квартал – 42,21 грн
місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театрально-концертний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

СМАКУЄМО В ПІСТ

«Гріх – не те, що ми їмо, а те, що їсть нас»

(народна мудрість)

ГОРОХЛЯНИКИ
(ГОРОХОВІ МЛИНЦІ, ХОМИ)

Горох потрібно відварити, розтерти до однорідної маси, охолодити, додати яйця (на 500 г крупи – 3 яйця), кілька ложок борошна, посолити. Смажити на добре розігрітій пательні на олії. Посипати горохляники товченим часником та підсмаженою цибулею.

УЗВАР (ЗВАР, КИСЕЛИЦЯ, ЮШКА)

«Біжи, кутя, до покутя, а узвар – на базар». Звісно, сьогодні цей традиційний напій асоціюється із зимовими святами. Та колись узвар варили щодня, особливо у бідні на вітаміни дні Великого посту. Цукор не додавали, підсолоджували медом. Сушені в печі або на сонці вишні, сливи, груші, яблука (на Півдні – абрикоси), чорниці, малину заливали окропом (у пропорції одна частина ягід до трьох частин води), парили в печі, настоювали, відціджували. Спожили як відвар, так і ягоди.

Моя бабуся такі ягоди перетирала через сито і пригощала нас – дрібних.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

«В березні сім погід на дворі: сіє, віє, туманіє, крутить, мутить, припікає і поливає». Летять із далеких країв лелеки, жайворонки. Разом із журавлями та граками вони несуть ключі, щоб відімкнути небесні ворота для весни

9 березня – Обретіння, Івана Предтечі. Кажуть, що на Обретіння «птиця обертається до гнізда, діти – до хліба, а чоловіки – до жінок та роботи». Ось так впливає на людську поведінку весна. А ще цього дня не прали білизну – «щоб не відійшла чистота і дух цілющий». Виходили до схід сонця, закликали: «Прийди, весно, прийди, красно». За народними прикметами, «якщо цього дня випаде сніг – Великдень буде холодний, якщо сухо – чекайте сухої погоди і на Паску».

10 березня – Тарас Кумошник. «Хоч по стінах ходи, та боронь Боже вдень спати: усе літо проспиши».

11 березня. «Якщо дихне холодом – охолоне й оселя. Дихне теплом – будете з хлібом». Цього дня у гості не ходять.

12 березня – Прокіп Перезимник дороги руйнує то заметами, то потічками.

13 березня – Василь Крапельник, Плаксивець. «Василь зі стріхи капає – землю поквапує».

14 березня – Явдоха-плющича. Якщо буде погожа днина – до врожаю огірків, опеньків, пшениці. «Увесь день погожий – усе літо пригоже». Хлібороби слухали, чи заспіває своєї пісні вівсянка: «Діду, діду, сій ячмінь».

Цього дня заносили у хату талу воду, вмивали нею діток – «щоб були сильні та здорові». Окроплювали цією водою стіни хати – «щоб дихали», поливали нею квіти, напували курей, щоб гарно

неслися, худобу – щоб гарно доїлася. Випікали печиво – «жайворонки». Скачавши тісто, промовляли: «По білому, по чистому, від землі узятому, зорями крученому, залюбленою котись білкою». Давали це печиво дітям, а ті вже бігли на луки та пагорби і закликали весну.

«Прийшли Євдокії – чоловікові за тії: плуга чинити, борону точити». А жінки цього дня віддавали шану своїм порогам, які оберігали їх «від людських пересудів, лихого ока та семи бід». Над порогом вішали серп, щоб не увійшла нечиста сила в хату. Злу силу – «кумошницю», від порога відганяли: «Котись катанням, доле погана, розлучниця, кумошниця. Котись, не тягнись, біля порога не крутись, за ганок не чіпляйся, за ворота не тримайся».

15 березня – Федот-вітронос. Якщо вітряно, трава підніметься ще не скоро. «Припас Федот селянину турбот – вітри, заметілі звідусіль налетіли: то дах зірвали, то дровитню розметали. Явдоха Федота не питала – весну спорядила, ось і гнівається Федот». Та цей гнів – ненадовго. Адже весна!

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

9 березня – Знайдення (Обретіння) Голови Іоанна Хрестителя. День янгола: **Іван**.

10 березня – Святого Порфирія. День янгола: **Тарас**.

11 березня – Священномученика Петра Пресвітера, Преподобного Прокіпа Декаполіта. День янгола: **Порфій, Севастіян**.

12 березня – Преподобного Василя, Священномученика Арсенія. День янгола: **Прокіп, Тит**.

13 березня – Преподобного Касіяна Римлянина. День янгола: **Марина, Нестор, Василь, Касіян**.

14 березня – Священномучениць Євдокії та Ольги. День янгола: **Євдокія, Антоніна, Антон**.

15 березня – Преподобного Арсенія, єпископа Тверського. День янгола: **Богдан, Федот, Арсеній, Сава**.

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 2012 РІК

До 10-го березня Ви можете оформити передплату з квітня по червень

<p>Виходить з 1917 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74501 45,07 грн.</p>	<p>Виходить з 1936 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 37112 35,88 грн.</p>	<p>Виходить з 1923 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74310 45,07 грн.</p>
<p>Виходить з 1923 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 60969 42,21 грн.</p>	<p>Виходить з 1921 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 95220 51,87 грн.</p>	<p>Виходить з 1921 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74401 67,38 грн.</p>
<p>Виходить з 1992 р.</p> <p>ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 90269 26,13 грн.</p>		

ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ
НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 р. РОЗПОЧНЕТЬСЯ В КВІТНІ.

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на всі наші видання можна через сайт www.presa.ua, на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можливо за адресою - <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: **(044) 498-23-64**; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Національного газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 10 (4478), 9 березня 2012 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Генеральний директор Олесь Білаш

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com/>

Передплатний індекс в Каталозі видань України 60969

Склад Видавничої ради

Олесь Білаш – директор видавництва, Олена Черденниченко – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МК, Олена Воронько – начальник відділу театрального мистецтва МК, Лариса Лебедівна – завсектором мовної політики МК, Михайло Швед – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МК, Ольга Дарибогова – начальник управління міжнародних зв'язків МК, Ольга Голинська – головний редактор журналу «Музика», Наталя Потушняк – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», Алла Підлужна – головний редактор журналу «Український театр», Марія Хрущак – головний редактор журналу «Українська культура», Орест Когут – головний редактор видавництва.

Дизайн та верстка Сергія Задворного

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікації можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 2000
Ціна договірною